

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE
RAZŠIRJENI STROKOVNI KOLEGIJ ZA DELOVNO TERAPIJO
in
ZBORNICA DELOVNIH TERAPEVTOV SLOVENIJE – STROKOVNO ZDUŽENJE

**NAVODILA IN PRIPOROČILA ZA IZVAJANJE
DELONOTERAPEVTSKE DEJAVNOSTI V ČASU
ZAČASNIH UKREPOV - EPIDEMIOLOŠKE SITUACIJE
ZARADI ŠIRJENJA NALEZLJIVIH BOLEZNI**
(kapljično prenosljivi virusi)

Razširjeni strokovni kolegij za delovno terapijo

Predsednica : dr. Alenka Oven, uni. dipl.org., dipl. del. ter.

Zbornica delovnih terapevtov Slovenije – Strokovno združenje

Predsednica: dr. Katarina Galof, uni. dipl.org., dipl. del. ter.

Ljubljana, 30. 11. 2020

Navodila in priporočila (v nadaljevanju Navodila) so namenjena vodstvom inštitucij in vsem delovnim terapevtom (v nadaljevanju DTh), ki izvajajo delvnoterapevtsko dejavnost (delvnoterapevtske storitve) na vseh nivojih javne zdravstvene dejavnosti, kot tudi DTh v zasebni praksi. Uporabljajo se v času epidemiološke situacije, če se okužba širi med ljudmi kapljično: s kašljanjem, kihanjem, s tesnimi telesnimi stiki ali preko onesnaženih površin (na primer koronavirus SARS-CoV-2). Ob upoštevanju vseh odredb, priporočil in navodil Ministrstva za zdravje (MZ), Nacionalnega inštituta za javno zdravje (NIJZ), posamezne inštitucije, Zbornice delovnih terapevtov Slovenije – Strokovnega združenja (ZDTS) ter zunanjih strokovnih združenj (WFOT, COTEC), je potrebno dosledno izvajati ukrepe za preprečevanje kapljične in kontaktne okužbe, od katerih so najpomembnejši: higiena rok, kašlja, vzdrževanje ustrezne razdalje med ljudmi ter razkuževanje površin.

Navodila vključujejo:

- poglavje o preprečevanju prenosa okužbe, uporabi osebne varovalne opreme (v nadaljevanju OVO) in priporočila za uporabo OVO za DTh po zdravstvenih ustanovah glede na epidemiološki status pacientov/uporabnikov ter o epidemioloških fazah, povezanih z delom v ambulantni delovni terapiji (v nadaljevanju DT) na vseh nivojih zdravstvene dejavnosti,
- poglavje o izvajanju delvnoterapevtske dejavnosti v 2. fazi epidemije za ambulantno delovno terapijo,
- poglavje o izvajanju DT na domu v 2. fazi epidemije,
- poglavje s priporočili za izvajanje DT na bolnišničnih oddelkih in pri stacioniranih pacientih/uporabnikih (rehabilitacijski centri, socialno varstveni centri, domovi za starejše občane, naravna zdravilišča, ipd) – brez oz. z okužbo ter
- prilogo z dvema vprašalnikoma: Vprašalnik za telefonsko preverjanje zdravstvenega stanja pacienta/uporabnika pred sprejemom na DT obravnavo in Vprašalnik za preverjanje zdravstvenega stanja pacienta/uporabnika ob prihodu na DT obravnavo.

1 NAČRTOVANJE IN IZVAJANJE DELOVNOTERAPEVTSKIH AKTIVNOSTI ZA PREPREČEVANJE ŠIRJENJA NALEZLJIVIH BOLEZNI V ČASU EPIDEMIJE

1.1 Preprečevanje prenosa okužb

Za učinkovito izvajanje vseh ukrepov preprečevanja širjenja nalezljivih boleznih in prenosa okužb je potrebno zagotoviti pogoje, ki bodo izvajalcem delvnoterapevtske dejavnosti omogočali nemoteno delo, hkrati pa tako izvajalce delvnoterapevtskih storitev kot tudi paciente/uporabnike zavarovali pred možnostjo prenosa okužbe oz. zmanjšali možnost pojava okužbe. Že pred pojavom okužbe morajo DTh izvajati vse predpisane higienske postopke za preprečevanje in obvladovanje okužb. Ob pojavu okužbe morajo izvajalci delvnoterapevtske dejavnosti takoj z vso odgovornostjo začeti izvajati vse v skladu z epidemiološkimi navodili NIJZ in MZ priporočene aktivnosti in upoštevati protokole ukrepanja, ko so predpisani s strani pristojnih služb znotraj posameznih institucij.

Učinkovito načrtovanje in izvajanje načrta mora zmanjševati negativen vpliv in motnje na delo v delovnem procesu, ki jih lahko povzroči okužba. Zato je potrebna:

- učinkovita organizacija in koordinacija celotnega delovanja inštitucije;
- ocena tveganja (pripravi jo izvajalec) in usmeritev aktivnosti na področja, ki so bistvenega pomena za varno izvajanje delvnoterapevtskih storitev (dejavnosti) za paciente/uporabnike:

- izvajanje vseh aktivnosti za varno delo zaposlenih (zaščita in preprečitev širjenja okužbe med zaposlenimi in pacienti/uporabniki);
- usklajeni kadrovski načrti in urniki dela vseh zaposlenih;
- zagotavljanje in izvajanje varne delovnoterapevtske obravnave;
- takojšnje usposabljanje vseh zaposlenih (DTh) o izvajanju vseh potrebnih ukrepov:
 - izolacija (organizacija prostorov, izolacija posameznega pacienta/uporabnika, ločevanje čisto-nečisto);
 - pravilna uporaba OVO glede na tveganje za prenos okužbe;
- vzpostavitev dobre komunikacije v ožjem (organizacija) in širšem okolju (svojci, lokalna skupnost, civilna zaščita, pristojna ministrstva, javnost);
- redno vzdrževanje opreme, aparatur, čiščenje in razkuževanje prostorov z upoštevanjem potrebnih ukrepov za zmanjšanje prenosa okužbe (odstranitev vseh pripomočkov, ki so v skupni uporabi, zmanjšanje števila stolov v čakalnici ipd);
- dosledno čiščenje in razkuževanje vseh predmetov, s katerimi je bil v stiku pacient/uporabnik takoj po vsaki obravnavi – v skladu s Programom obvladovanja in preprečevanja okužb (POBO);
- prezračevanje prostora po vsaki obravnavi;
- upoštevanje in sprotno preverjanje epidemioloških navodil s strani NIJZ in MZ ter odgovornih v posamezni regiji oziroma navodil pristojnih služb znotraj institucije.

Za preprečevanje širjenja okužb so potrebne določene splošne prilagoditve pri izvajanju delovnoterapevtske dejavnosti, ki jih priporoča NIJZ in sicer:

- upoštevanje splošnih priporočil NIJZ;
- redno in temeljito čiščenje prostorov in površin;
- redno in temeljito prezračevanje prostorov;
- omogočeno razkuževanje rok za zaposlene in paciente/uporabnike;
- vidna izpostavitve splošnih priporočil za preprečevanje širjenja virusa;
- preprečevanje uporabe pripomočkov, naprav itd., ki so na razpolago ljudem iz različnih gospodinjstev, razen če je zagotovljeno razkuževanje po vsakem uporabniku.

1.2 Uporaba osebne varovalne opreme

V času širjenja nalezljivih bolezni oz. epidemije je zelo pomembno samozaščitno obnašanje, ki vključuje pravilno uporabo OVO, ustrezno higieno in razkuževanje rok, higieno kašlja, ustrezno časovno in prostorsko razporeditev pacientov/uporabnikov in uporabo zaščitne maske tudi za vse paciente/uporabnike, kar DTh omogoča varno delo.

Oprema sama ne zagotavlja varnosti, če jo DTh ne uporablja pravilno. Zato je pomembno seznanjanje in redno obnavljanje znanja DTh o pravilni uporabi OVO, pravilni tehniki umivanja in razkuževanja rok. Na spletu so na različnih straneh dosegljivi mnogi prikazi posameznih postopkov, ki jih je potrebno natančno preučiti.

Higiena rok

Nujno je redno in temeljito umivanje in razkuževanje rok, ki ga DTh izvaja skladno z že obstoječimi in veljavnimi pravili v običajnih pogojih, oziroma skladno z epidemiološkimi navodili za preprečevanje okužbe. Razkuževanje rok je osnovni ukrep, ki v tem primeru omogoča varno delo.

Po priporočilih WHO naj DTh dosledno upošteva t.im. pet trenutkov za higieno rok:

- pred stikom s pacientom/uporabnikom,
- pred čistim/aseptičnim opraviлом,
- po možnem stiku s telesnimi tekočinami/izločki,
- po stiku s pacientom/uporabnikom,
- po stiku s pacientovo/uporabnikovo okolico.

Uporaba rokavic

Za izvajanje delovnoterapevtskih storitev DTh uporablja rokavice v skladu z ustaljeno prakso (ene rokavice oziroma glede na potrebe več rokavic uporabi za enega pacienta/uporabnika, rokavic ne razkužuje), oziroma v skladu z epidemiološkimi navodili. Po uporabi rokavic, si DTh takoj razkuži roke.

Zaščitna maska

Zaščitno masko DTh uporablja, kadar se okužba prenaša kapljično preko sluznice nosu in ust, da se prepreči prenos okužbe. V ta namen DTh v skladu z epidemiološkimi navodili uporablja različne vrste mask (maska tipa 2R pri delu z neokuženimi pacienti/uporabniki, maska FFP2 oziroma FFP3 pri delu z okuženimi pacienti/uporabniki).

Masko, ki mora prekrivati usta in nos, redno menjava (kirurško na 2 uri), najkasneje, ko je mokra/umazana, oziroma glede na navodila epidemiološke službe. Pred namestitvijo nove maske si mora DTh obvezno razkužiti roke. Masko mora pravilno namestiti / odstraniti in upoštevati, da se maske med uporabo ne dotika, predvsem ne na sprednjem delu.

Med delom, ko DTh maske ne potrebuje, jo lahko sname in odloži tako, da si pri tem ne kontaminira rok in ne kontaminira notranje strani maske. Odloži jo na papirnato brisačo ali v ledvičko (za enkratno uporabo), ki jo predhodno obriše z alkoholnim robčkom, vedno tako, da je z zunanjo stranjo obrnjena navzdol.

Doma narejenih mask ne sme pojmovati kot OVO, ker njihova učinkovitost zaščite ni znana.

Kadar se okužba prenaša preko sluznice nosu in ust, morajo zaščitno masko uporabljati tudi vsi pacienti/uporabniki.

Med **ostalo OVO**, ki jo DTh v skladu z epidemiološkimi navodili še uporablja, sodi zaščitno pokrivalo (zaščitna kapa), zaščitna očala / vizir in zaščitni plašč (halja).

K pomembnim ukrepom v času preprečevanja širjenja okužbe sodi tudi: **osebna urejenost** DTh (čista delovna obleka in ustrezna zaščitna obutev, urejenost nohtov, speti dolgi lasje, pristrižena in urejena brada, odstranitev nakita za čas izvajanja dejavnosti), upoštevanje navodil za uporabo osebnih pripomočkov (neuporaba osebnih mobilnih oz. drugih osebnih informacijsko-komunikacijskih naprav) in omejitev druženja.

Priporočila za uporabo osebne varovalne opreme (OVO) za DT po zdravstvenih ustanovah oz. lokacijah izvajanja obravnave in glede na epidemiološki status pacientov/uporabnikov

Zavod	Pacient/uporabnik s potrjeno okužbo	Pacient/uporabnik z negativno epidemiološko anamnezo
Bolnišnice oz. vse podobne oblike zavodov s stacionarnim bivanjem pacientov/uporabnikov; inštituti, zdravilišča, varstveno delovni centri	V skladu z navodili organizacije, najmanj pa: - zaščitna maska FFP2/3, - zaščitna očala, ki tesnijo, - zaščitni plašč-kombinezon, - nitrilne ali kirurške rokavice, - zaščitno pokrivalo, - zaščita za obutev	Uporaba OVO - kirurška maska 2R, - preiskovalne rokavice/razkuževanje rok.
Domovi starejših občanov	V skladu z navodili organizacije, najmanj pa: - zaščitna maska FFP2/3, - zaščitna očala, ki tesnijo, - zaščitni plašč-kombinezon, - nitrilne ali kirurške rokavice, - zaščitno pokrivalo, - zaščita za obutev	- kirurška maska 2R, - preiskovalne rokavice/razkuževanje rok.
Zdravstveni dom	Na točkah, kjer so lahko potencialno okuženi pacienti: - zaščitna maska FFP2/3, - zaščitna očala, ki tesnijo, - zaščitni plašč-kombinezon, - nitrilne rokavice, - zaščitno pokrivalo. V prostorih za DT, ambulantah obravnava okuženih pacientov/uporabnikov NE POTEKA!	- kirurška maska 2R, - preiskovalne rokavice/razkuževanje rok.
Samostojne zasebne ambulante	Na točkah, kjer so lahko potencialno okuženi pacienti: - maska FFP2/3, - očala, ki tesnijo, - zaščitni plašč-kombinezon, - nitrilne rokavice, - zaščitno pokrivalo. V prostorih za DT, ambulantah obravnava okuženih pacientov/uporabnikov NE POTEKA!	- kirurška maska 2R - preiskovalne rokavice/razkuževanje rok
Rehabilitacija / obravnava na domu	Pri pacientih/uporabnikih s potrjenim obolenjem se DT obravnava NE IZVAJA.	- kirurška maska 2R, - preiskovalne rokavice/razkuževanje rok, - zaščitni plašč/kombinezon/predpasnik.

Povzeto in prirejeno po: MZ-Splošni napotki pri uporabi osebne zaščitne opreme

Čiščenje in prezračevanje prostorov

DTh mora redno čistiti oziroma razkuževati površine, prostore in opremo, kar je izjemo pomembno pri obvladovanju širjenja nalezljivih bolezni. Po končanem delu mora DTh razkužiti (alkoholno oz. drugo ustrezno razkužilo) vse površine, opremo in pripomočke, ki so bili v stiku s pacientom/uporabnikom oz. s tem povezano upoštevati navodila za to pristojnih služb. Prav tako mora redno prezračevati prostore (za 5 – 10 minut večkrat na dan), v katerih se zadržuje, oziroma po obravnavi vsakega pacienta/uporabnika.

Spremljanje in evidentiranje zdravstvenega stanja zaposlenih

Glede na navodila NIJZ in drugih za to pristojnih služb je potrebno vsakodnevno spremljati zdravstveno stanje zaposlenih DTh (merjenje temperature, prisotnost morebitnih znakov bolezni ipd).

2 EPIDEMIOLOŠKE FAZE DELA DELOVNE TERAPIJE V AMBULANTAH NA VSEH NIVOJIH ZDRAVSTVENE DEJAVNOSTI IN NA DOMU PACIENTA/UPORABNIKA

V primeru epidemije delo na področju delovnoterapevtske dejavnosti poteka glede na ukrepe in potek epidemije v različnih epidemioloških fazah:

- **Faza najstrožjih epidemioloških ukrepov** – zaradi epidemiološkega stanja fizični stik pacienta/uporabnika in DTh **ni dovoljen**, niti ni dovoljen obisk delovnoterapevtskih prostorov, odsvetuje se izvajanje samoplačniških dejavnosti na primarnem nivoju oz. na domu pacienta/uporabnika. Izjema so lahko pacienti/uporabniki, ki so s strani specialista napoteni na DT obravnavo s stopnjo nujnosti »nujno« (kot na primer pacienti/uporabniki v akutni fazi, ki potrebujejo npr. izdelavo opornice). Storitve se izvede skladno z epidemiološkimi navodili NIJZ in MZ oz. z upoštevanjem navodil pristojnih služb znotraj institucije.

V tej fazi je predvideno delo DTh na daljavo (storitve na daljavo) s sodobnimi informacijsko-komunikacijskimi pripomočki oz. uporabo IKT tehnologije (komunikacija s pacientom/uporabnikom s pomočjo e-pošte, telefonski klic, videokonferenca, videoposnetki ipd). Termini dosegljivosti DT oz. izvajanja storitev na daljavo naj se javno objavijo.

Za vse ambulante velja, da DTh preverijo stanje pacientov/uporabnikov, ki so zaradi epidemije morali prekiniti delovnoterapevtsko obravnavo in jim dajo navodila/usmeritve za nadaljevanje obravnave ali pa na podlagi strokovne presoje in v dogovoru s pacientom/uporabnikom delovnoterapevtsko obravnavo zaključijo.

Potrebno je poklicati vse naročene paciente/uporabnike, pri čemer se upošteva stopnja nujnosti. Najprej se kliče tiste s stopnjo nujnosti zelo hitro, nato tiste s stopnjo nujnosti hitro ter paciente/uporabnike, ki so že imeli določen termin za pričetek obravnave v obdobju epidemije. Preveriti je potrebno njihovo stanje, jim svetovati in strokovno presoditi ali še obstajajo razlogi za delovnoterapevtsko obravnavo.

DTh v tej fazi pripravijo pogoje za izvajanje delovno terapevtskih postopkov (delovnoterapevtskih obravnav) v drugi fazi epidemije in se poučijo o ustrezni uporabi OVO po najnovejših epidemioloških smernicah.

- **Faza strogih epidemioloških ukrepov oz. faza postopnega umirjanja epidemije** – epidemiološka situacija **dovoljuje** obisk ambulante oz. pacienta/uporabnika na domu

V tej fazi se izvaja izključno individualna delovnoterapevtska obravnavo, v kateri so dovoljeni vsi delovnoterapevtski postopki, tehnike, po katerih je uporabljene pripomočke možno ustrezno razkužiti. Ukrepi v tej fazi zajemajo epidemiološko zaščito izvajalcev - DTh in pacientov/uporabnikov pred okužbo z nalezljivimi boleznimi, pri čemer se

upoštevata Operativna navodila za ambulantno delovno terapijo v fazi strogih epidemioloških ukrepov oz. fazi postopnega umirjanja epidemije (točka 3 Navodil).

- **Faza prenehanja epidemije** – ko je epidemija uradno zaključena, se delovnoterapevtski postopki izvajajo skladno z epidemiološkimi navodili NIJZ in MZ oz. z upoštevanjem navodil pristojnih služb znotraj institucije.

3 OPERATIVNA NAVODILA ZA AMBULANTNO DELOVNO TERAPIJO V FAZI STROGIH EPIDEMIOLOŠKIH UKREPOV OZ. V FAZI POSTOPNEGA UMIRJANJA EPIDEMIJE

Navodila za pacienta/uporabnika

- Na delovno terapijo prihajajte zdravi.
- Ob morebitnem obolenju ali slabem počutju predhodno obvestite svojega delovnega terapevta.
- Na delovno terapijo pridite ob naročeni uri ali največ pet minut prej. V primeru zamude časa terapije ne bomo podaljševali.
- Na delovno terapijo pridite z ustrezno varovalno opremo, skladno z epidemiološkimi navodili.
- Ob prihodu si razkužite roke.
- Ob vstopu v ambulanto upoštevajte ustrezno varnostno razdaljo (1,5 m).
- Počakajte na povabilo delovnega terapevta in pri tem upoštevajte epidemiološke ukrepe.
- S seboj prinesite le najnujnejše stvari.

Navodila za sprejemno mesto

- Pripravite si operativni načrt izvedbe naročanja pacientov/uporabnikov glede na priporočena splošna navodila – prihod pacienta, potek na vstopni točki (v kolikor ste sami izvajalec, v primeru zavoda je vstopna točka enotna za vse storitve na nivoju zavoda), čakanje na povabilo, izvajanje DT obravnave, odhod pacienta/uporabnika.
- Dan pred načrtovano obravnavo opravite epidemiološko poizvedbo (telefonski pogovor) pri posameznem pacientu/uporabniku - priloga 1 (Vprašalnik za telefonsko preverjanje zdravstvenega stanja pacienta/uporabnika pred sprejemom na DT obravnavo). Za nadaljevanje postopka morajo biti vsi odgovori "NE", sicer se začetek obravnave preloži za 14 dni, pacientu/uporabniku pa se priporoči obisk pri osebнем zdravniku. Po 14ih dneh se ga ponovno pokliče.
- Uporabite ustrezno osebno varovalno opremo (OVO) skladno z epidemiološkimi navodili oz. navodili pristojnih služb znotraj institucije.
- Pazite na ustrezno varnostno razdaljo med pacienti/uporabniki.
- Poti pacientov se ne smejo križati.
- Ob prihodu pacienta/uporabnika opravite epidemiološko anamnezo – priloga 2 (Vprašalnik za preverjanje zdravstvenega stanja pacienta/uporabnika ob prihodu na DT obravnavo), ki ga pacient/uporabnik tudi podpiše. Za nadaljevanje postopka morajo biti vsi odgovori "NE", sicer se pričetek obravnave preloži za 14 dni, pacientu/uporabniku pa se priporoči obisk pri osebнем zdravniku. Po 14ih dneh se ga ponovno pokliče.
- Pacient/uporabnik naj osebnih oblačil in predmetov ne odlaga v čakalnici.

- Pacienta/uporabnika ponovno pouči o upoštevanju epidemioloških previdnostnih ukrepov.

Navodila pri izvajanju delovnoterapevtskih postopkov v terapevtskem prostoru

- Umaknite/odstranite vse nepotrebne predmete.
- Poskrbite za sredstva za razkuževanje.
- Poskrbite za čiščenje in razkuževanje površin.
- Pri izvajanju delovno terapevtskih postopkov uporabite osebno varovalno opremo skladno z Navodili za načrtovanje in izvajanje aktivnosti za preprečevanje prenosa okužb in uporabo osebne varovalne opreme s strani MZ oz. NIJZ.
- Dovoljena je izključno individualna obravnava pacientov/uporabnikov.
- V primeru, da v enoti DT izvaja terapijo več DTh, se mora delo izvajati v ločenih prostorih, kjer se nahajata samo po en DT in en pacient/uporabnik.
- Po vsaki obravnavi je potrebno skladno z epidemiološkimi navodili in s smernicami Nacionalne komisije za preprečevanje in obvladovanje bolnišničnih okužb prezračiti prostor, razkužiti površine in uporabljene pripomočke.

Nujno je upoštevanje petih trenutkov za higieno rok po priporočilih WHO (glej str. 3).

Navodila za delovnega terapevta (osebna urejenost)

- Osebnih predmetov se v terapevtski prostor ne vnaša.
- Lasje naj bodo speti, ne smejo segati na obraz ali oči ali preko ramen.
- Nohti naj bodo kratko pristriženi in urejeni.
- Brada naj bo pristrižena in urejena.
- Obutev naj bo pralna oziroma primerna za razkuževanje in nepropustna za tekočine.
- Delovna oblačila je potrebno menjati vsak dan.
- Obvezna je uporaba osebne varovalne opreme skladno z epidemiološkimi navodili.

4 OPERATIVNA NAVODILA ZA IZVAJANJE DELOVNE TERAPIJE NA DOMU V FAZI STROGIH EPIDEMIOLOŠKIH UKREPOV OZ. V FAZI POSTOPNEGA UMIRJANJA EPIDEMIJE

Navodila za pacienta/uporabnika

- Delovno terapijo imate lahko samo, če ste zdravi (brez respiratornih obolenj ali s potrdilom zdravnika o neokuženosti).
- Ob morebitnem obolenju ali slabem počutju predhodno obvestite svojega delovnega terapevta.
- Na delovno terapijo počakajte z ustrezno varovalno opremo za enkratno uporabo, skladno z epidemiološkimi navodili. Svojci morajo biti med obravnavo na varni razdalji 1,5 m.
- Delovnemu terapevtu omogočite vstop na dom ob upoštevanju epidemioloških ukrepov.
- Ob prihodu delovnega terapevta si razkužite roke.
- Pred in po izvajanju delovne terapije na domu prezračite bivalni prostor.

Navodila delovnemu terapevtu pred pričetkom obravnave na domu

- Pripravite si operativni načrt: prihod delovnega terapevta, izvedba protokola kot na vstopni točki, izvajanje delovne terapije, odhod delovnega terapevta.
- Dan pred načrtovano obravnavo opravite telefonsko epidemiološko poizvedbo pri posameznem pacientu/uporabniku - priloga 1 (Vprašalnik za telefonsko preverjanje zdravstvenega stanja pacienta/uporabnika pred sprejemom na DT obravnavo). Za nadaljevanje postopka morajo biti vsi odgovori "NE", sicer se začetek obravnave preloži za 14 dni, pacientu/uporabniku pa se priporoči obisk pri osebnem zdravniku. Po 14ih dneh se ga ponovno pokliče.
- Uporabite ustrezno varovalno opremo skladno z epidemiološkimi navodili.
- Ob prihodu na dom pacienta/uporabnika izpolnite epidemiološko anamnezo – priloga 2 (Vprašalnik za preverjanje zdravstvenega stanja pacienta/uporabnika ob prihodu na DT obravnavo, ki ga tudi podpiše). Za nadaljevanje postopka morajo biti vsi odgovori "NE", sicer se pričetek obravnave preloži za 14 dni, pacientu/uporabniku pa se priporoči obisk pri osebnem zdravniku. Po 14ih dneh se ga ponovno pokliče.
- Pacient/uporabnik mora ves čas obravnave nositi zaščitno masko, svojci oziroma skrbniki morajo upoštevati varnostno razdaljo 1,5 m.
- Pacienta /uporabnika se ponovno pouči o upoštevanju epidemioloških previdnostnih ukrepov.

Navodila med izvajanjem delovno terapevtske obravnave na domu

- Delovni terapevt se mora izogibati nepotrebnemu dotikanju predmetov na domu pacienta/uporabnika.
- Poskrbite za razkuževanje površin, ki so v bližini pacienta/uporabnika.
- Pri izvajanju delovnoterapevtskih postopkov uporabite osebno varovalno opremo skladno z Navodili za načrtovanje in izvajanje aktivnosti za preprečevanje prenosa okužb in uporabo osebne varovalne opreme s strani MZ oz. NIJZ
- Dovoljena je izključno individualna obravnava.
- Po delovno terapevtski obravnavi je potrebno skladno z epidemiološkimi navodili in s smernicami Nacionalne komisije za preprečevanje in obvladovanje bolnišničnih okužb prezračiti prostor, razkužiti površine in uporabljene pripomočke.

Nujno je upoštevanje petih trenutkov za higieno rok po priporočilih WHO (glej str. 3).

Navodila za delovnega terapevta (osebna urejenost)

- Osebnih predmetov se v prostor oz. dom uporabnika ne vnaša.
- Lasje naj bodo speti, ne smejo segati na obraz ali oči ali preko ramen.
- Nohti naj bodo kratko prstriženi in urejeni.
- Brada naj bo pristrižena in urejena.
- Obutev naj bo pralna in nepropustna za tekočine.
- Delovna oblačila je potrebno menjati vsak dan.
- Obvezna je uporaba osebne varovalne opreme skladno z epidemiološkimi navodili.

5 PRIPOROČILA ZA DELO NA BOLNIŠNIČNIH ODDELKIH IN PRI IZVAJANJU DELOVNE TERAPIJE PRI STACIONIRANIH PACIENTIH (REHABILITACIJSKI CENTRI, SOCIALNO VARSTVENI CENTRI, DOMOVI ZA STAREJŠE OBČANE, NARAVNA ZDRAVILIŠČA) – BREZ SUMA ZA OKUŽBO

Na vseh področjih izvajanja delovnoterapevtske dejavnosti v bolnišnicah in delovnoterapevtske obravnave stacioniranih pacientov/uporabnikov v rehabilitacijskih centrih, inštitutih, socialno varstvenih centrih, domovih za starejše občane, naravnih zdraviliščih ipd, se DT v času epidemije načrtuje in izvaja na podlagi sprejetih navodil znotraj inštitucije in epidemioloških navodil, v skladu s priporočili MZ in NIJZ oz. vladnimi ukrepi in odloki. Program delovne terapije se organizira in izvaja v skladu s sprejetimi smernicami obravnave pacientov/uporabnikov v delovni terapiji.

Zaposleni DTh uporabljajo osebno varovalno opremo v skladu z Navodili za načrtovanje in izvajanje aktivnosti za preprečevanje prenosa okužbe in uporabo osebne varovalne opreme pri izvajanju delovno terapevtskih postopkov.

Ker izvajanje delovnoterapevtske dejavnosti brez fizičnega stika s pacienti/uporabniki v večini primerov ni možno, je potrebno v terapevtskih prostorih zmanjšati število oseb, tako pacientov, kot DTh, oz. se mora delo izvajati v ločenih prostorih, kjer se nahajata samo po en DTh in en pacient/uporabnik, kar pomeni manjšo količino izvedenega načrtovanega programa za posamezno institucijo.

V kolikor se v ustanovah izvaja tudi ambulantna delovno terapevtska obravnava, naj ta poteka v skladu s priporočili pod točko 2 in 3 tega dokumenta.

Poti stacioniranih in ambulantnih pacientov/uporabnikov naj bodo ločene, potrebno je tudi razmejiti časovno in prostorsko zasedenost terapevtskih prostorov za izvajanje DT.

Na področju socialnega varstva naj DTh sledi vsem omenjenim priporočilom oz. navodilom z upoštevanjem, da so v teh zavodih/institucijah še posebej ranljive skupine prebivalstva, ki v obdobju epidemije (daljše obdobje) nimajo stika s svojci. Delo delovnega terapevta naj se pri izvajanju delovnoterapevtskih obravnav prilagodi trenutnim potrebam posameznega zavoda/institucije in stanovalcev oz. varovancev, kjer je poleg splošnih potrebno upoštevati tudi interna navodila.

Po vsaki delovnoterapevtski obravnavi je potrebno v skladu z navodili epidemiološke službe očistiti in razkužiti predmete, s katerimi je bil v stiku pacient/uporabnik in prezračiti prostor.

DTh naj upoštevajo tudi priporočila WFOT-a in COTEC-a glede delovanja v času epidemije oziroma izrednih razmer, ki močno vplivajo na življenje, zdravje in dobro počutje posameznikov, družin in skupnosti ter zmanjšajo možnosti za vključevanje v pomembne in smiselne dejavnosti (okupacije). Hkrati, ko podpirajo in upoštevajo priporočila in navodila za preprečevanje širjenja okužb, morajo biti pozorni tudi na to, kako lahko situacija vpliva na posameznikovo telesno in duševno zdravje.

Dokument so pripravile in uredile:

dr. Alenka Oven, univ. dipl. org., dipl. del. ter.

Vida Lovše, dipl. del. ter

Suzana Zakrajšek, dipl. del. ter

6 VIRI IN LITERATURA

- 1 Ministrstvo za zdravje: Splošni napotki pri uporabi osebne zaščitne opreme: [mz_standard_osebna_varovalna_oprema.pdf](#)
- 2 Navodila za higieno rok – NIJZ: https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/navodila_higiena-rok_zdravstveni-delavci.pdf
- 3 <https://www.nijz.si/sl/sproscanje-ukrepov-covid-19>
- 4 <https://www.nijz.si/sl/preprecevanje-okuzbe-z-virusom-sars-cov-2019> in <https://www.nijz.si/sl/preprecevanje-okuzbe-z-virusom-sars-cov-2-v-obdobju-sproscanja-ukrepov>
- 5 Načrtovanje in izvajanje aktivnosti za preprečevanje prenosa okužbe z virusom SARS-CoV-19 za izvajalce socialnovarstvenih ustanov (2020): <https://www.zbornica-zveza.si/wp-content/uploads/2020/03/Na%C4%8Drtovanje-in-izvajanje-aktivnosti-za-prepre%C4%8Devanje-prenosa-oku%C5%BEbe-z-virusom-SARS-CoV-19-za-izvajalce-socialnovarstvenih-ustanov.pdf>
- 6 Navodila in priporočila za izvajanje fizioterapevtske dejavnosti v času epidemije COVID-19
- 7 Priporočila za preprečevanje prenosa okužbe z virusom SARS-CoV-2 za izvajalce socialnovarstvenih ustanov: <https://www.zbornica-zveza.si/wp-content/uploads/2020/03/U%C4%8CE-ND-04-Priporo%C4%8Dila-za-prepre%C4%8Devanje-prenosa-oku%C5%BEbe-z-virusom-COVID-19-za-socialne-zavode.pdf>
- 8 Navodila za sprejem in zdravstveno obravnavo pacientov z negativno epidemiološko anamnezo in brez znakov bolezni COVID-19: <https://www.gov.si/assets/ministrstva/MZ/DOKUMENTI/Koronavirus/Navodila-za-sprejem-in-zdravstveno-obravnavo-pacientov-z-negativno-epidemiolosko-anamnezo-in-brez-znakovbolezni-COVID-19-v2.pdf>.
- 9 Organizacija dela izvajalcev zdravstvene dejavnosti na primarni ravni po koncu razglašene epidemije COVID-19: <https://www.gov.si/assets/ministrstva/MZ/DOKUMENTI/Koronavirus/Navodilo-za-organizacijo-dela-po-koncu-razglasene-epidemije.pdf>
- 10 <https://www.nijz.si/sl/koronavirus-2019-ncov>
- 11 <https://www.gov.si teme/koronavirus-sars-cov-2/za-izvajalce-zdravstvene-dejavnosti/>
- 12 <https://www.gov.si/assets/ministrstva/MZ/DOKUMENTI/Koronavirus/Navodilo-za-organizacijo-dela-po-koncu-razglasene-epidemije.pdf>
- 13 <https://www.gov.si/assets/ministrstva/MZ/DOKUMENTI/Priloga-2-Vprašalnik-za-preverjanje-zdravstvenega-stanja-pacientov-pred-obravnavo-v-slovenskem-jeziku.docx>
- 14 <https://www.coteceurope.eu/covid-19/>
- 15 <https://www.wfot.org/news/2020/occupational-therapy-response-to-the-covid-19-pandemic>

16 WFOT – World Federation of occupational therapy (2016). Occupational Therapy in Disaster Risk Reduction (DRR). Dostopno na: <https://www.wfot.org/resources/occupational-therapy-in-disaster-risk-reduction-drr>

Več o osebni varovalni opremi najdete na tej spletni povezavi:

https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/tehnichni_dokument_osebna_varovalna_oprema_splet.pdf

<https://www.nijz.si/sl/koronavirus-zdravstveni-delavci#ocena-kolicinskih-potreb-po-osebni-varovalni-opremi-zaobravnavo-sumov-in-potrjenih-primerov-okuzbe-z-novim-koronavirusom>

Prikaz pravilne uporabe osebne varovalne opreme za zdravstvene delavce najdete na:

<https://www.nijz.si/sl/koronavirus-zdravstveni-delavci#prikaz-pravilne-uporabe-osebne-varovalne-opreme-zazdravstvene-delavce>

Prikaz nameščanja OVO na povezavi:

<https://www.zbornica-zveza.si/clanek/prikaz-namescanja-in-odstranjevanja-mask-umivanje-rakuzevanje-rok-ter-oblacenje-in-slacenje-osebne-varovalne-opreme/>

Priporočila za zdravstvene delavce po izpostavitvi COVID-19 najdete na:

https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/ukrepanje_zdravstvenih_delavcev_ob_izpostavitvi_covid_19_12_3_2020_.pdf

Več informacij o novem koronavirusu na spletni strani Nacionalnega inštituta za javno zdravje: <https://www.nijz.si/sl/pojav-novega-koronavirusa-2019-ncov>

Priloga 1

VPRAŠALNIK ZA TELEFONSKO PREVERJANJE ZDRAVSTVENEGA STANJA PACIENTA/UPORABNIKA PRED SPREJEMOM NA DT OBRAVNAVO V AMBULANTI – NA DOMU * (vsa vprašanja se nanašajo tudi na obdobje preteklih 14 dni):

Ime in priimek pacienta/uporabnika: _____ Datum rojstva: _____

Datum klica (dan pred terapijo)														
VPRAŠANJE	DA	NE												
Imate povišano telesno temperaturo (nad 37,5° C)?														
Ali ste prehlajeni?														
Ali kašljate?														
Vas boli v grlu, žrelu?														
Imate spremenjen okus ali vonj?														
Imate občutek težkega dihanja ali stiskanja v prsnem košu?														
Imate bolečine v mišicah?														
Imate prebavne težave (drisko ali bruhanje)?														
Ima kdo drug doma ali v službi takšne težave?														
Ste imeli morda pozitiven bris na okužbo (Covid-19)?														
Ste bili v stiku s potencialno okuženimi / okuženimi (oboleli svojci, sostanovalci, sodelavci, sošolci, sopotniki ipd)?														
Podpis DT														

*Pacientu/uporabniku je potrebno povedati, da mora na obravnavo prinesiti zaščitno masko in ga seznaniti s celotnim potekom vstopa v ambulanto (5 minut prej naj počaka pred vrati, pred vstopom si razkuži roke in namesti masko, kje se lahko preobleče, kje se sezuje ipd).

Priloga 2

VPRAŠALNIK ZA PREVERJANJE ZDRAVSTVENEGA STANJA PACIENTA/UPORABNIKA OB PRIHODU NA DT OBRAVNAVO V AMBULANTI – NA DOMU

Ime in priimek pacienta/uporabnika: _____ Datum rojstva: _____

Datum														
VPRAŠANJE	DA	NE	DA	NE	DA	NE	DA	NE	DA	NE	DA	NE	DA	NE
Imate povišano telesno temperaturo (nad 37,5° C)?														
Ali ste prehlajeni?														
Ali kašljate?														
Vas boli v grlu, žrelu?														
Imate spremenjen okus ali vonj?														
Imate občutek težkega dihanja ali stiskanja v prsnem košu?														
Imate bolečine v mišicah?														
Imate prebavne težave (drisko ali bruhanje)?														
Ima kdo drug doma ali v službi takšne težave?														
Ste imeli morda pozitiven bris na okužbo?														
Ste bili v stiku s potencialno okuženimi / okuženimi (svojci, sostanovalci, sodelavci, sošolci, sopotniki ipd)?														
Podpis DT														
Podpis pacienta/uporabnika s podpisom potrjujem resničnost vseh navedb														